

Kestävä kehitys oppilaitoksissa

Ammatilliset opettajapäivät
Naantali 21.9.2013

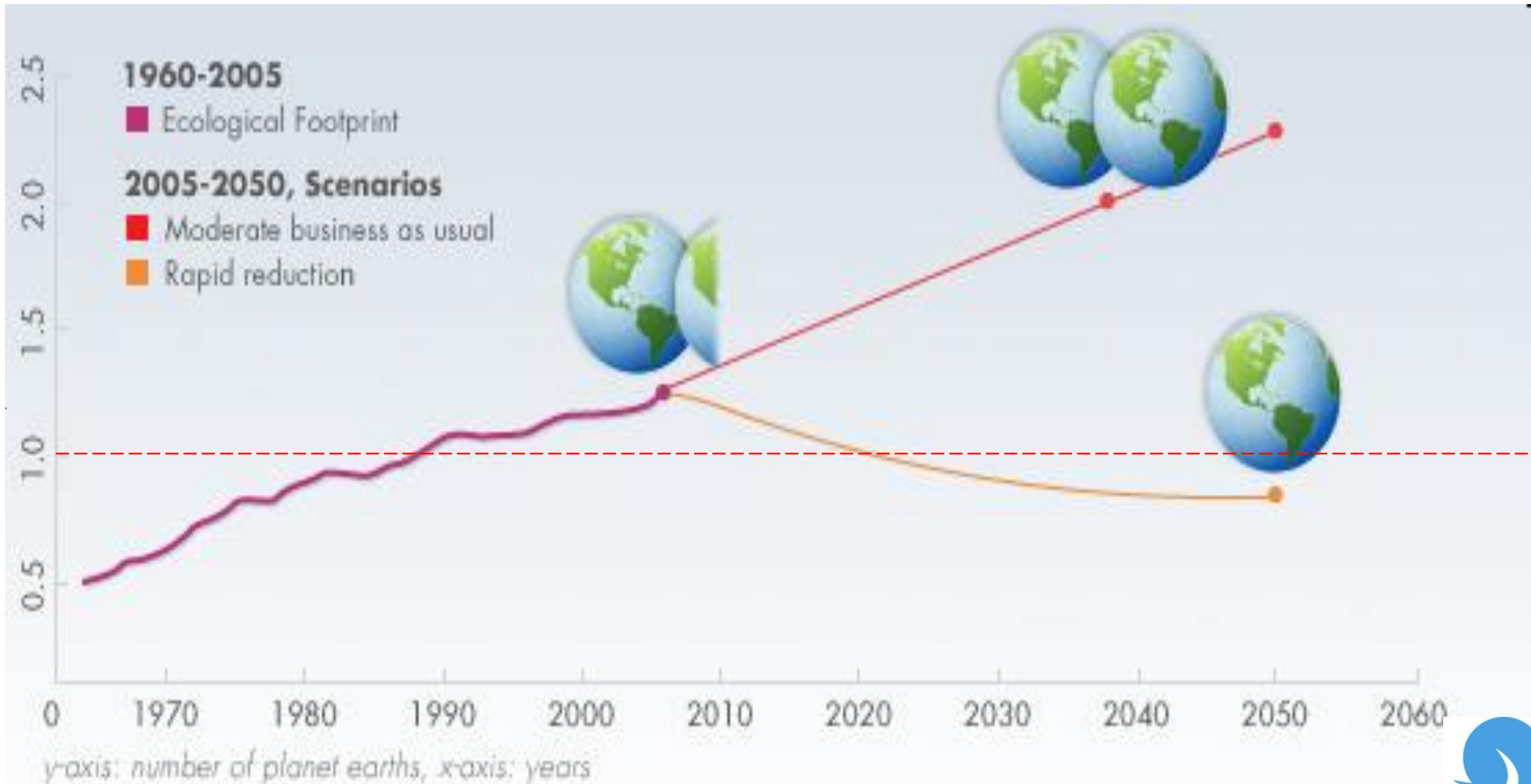
Erkka Laininen
OKKA-säätiö

OKKA
OPETUS-, KASVATUS-
JA KOULUTUS-
ALOJEN SÄÄTIÖ

Ihmiskunnan ekologinen jalanjälki

Kuva: <http://www.footprintnetwork.org>

Living Planet Report 2008 (WWF) <http://www.wwf.fi/tiedotus/raportit/>

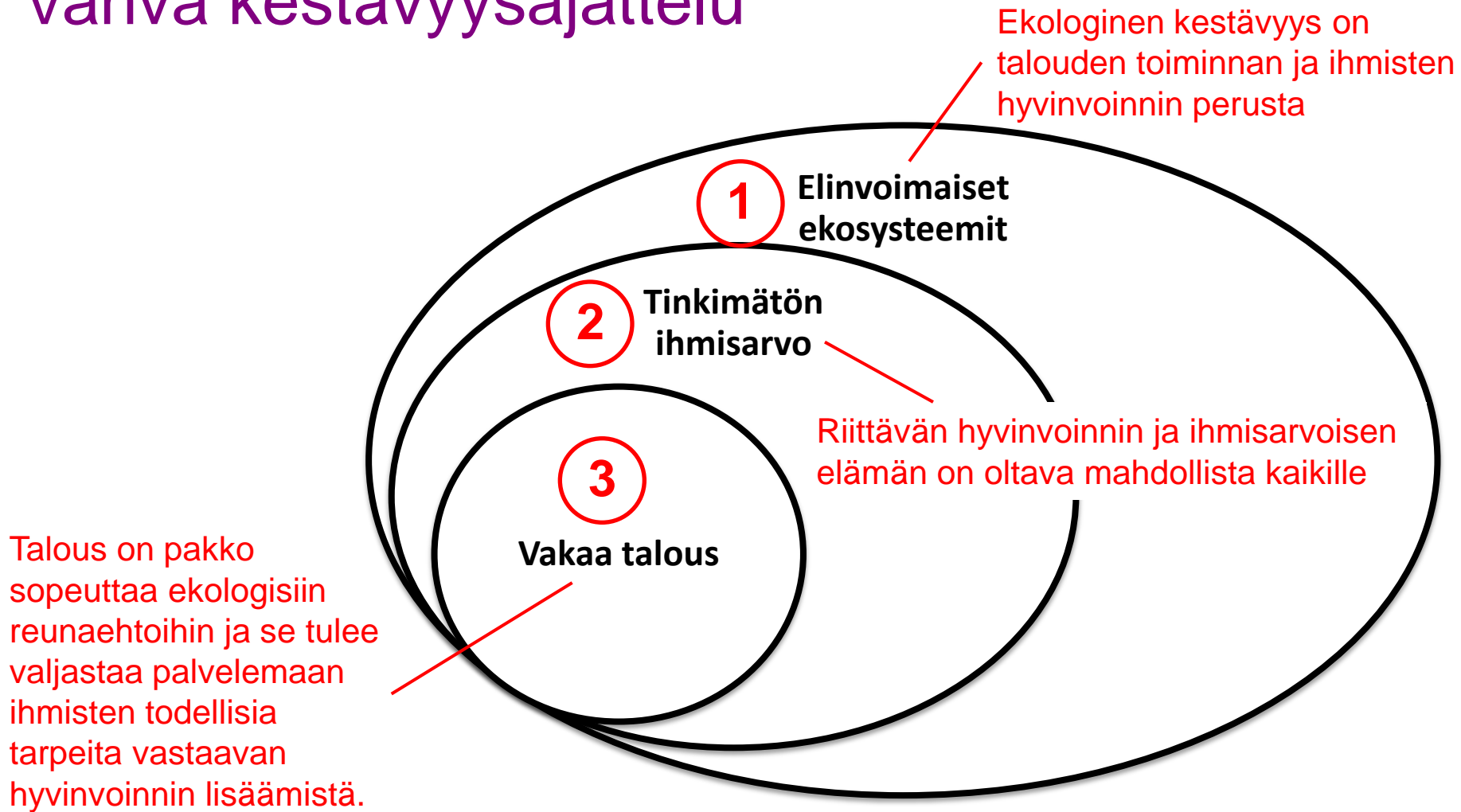

OKKA

SYKLI

Vahva kestävyysajattelu

Arto Salonen, 2012, kv. lähteitä:

Baker, S. (2006). Sustainable development. London: Routledge.

Giddings, B., Hopwood, B. & O'Brien, G. (2002). Environment, economy and society: fitting them together into sustainable development. Sustainable Development, 10(4), 187–196.

Hediger, W. (1999) Reconciling “weak” and “strong” sustainability. International Journal of Social Economics, 26(7/8/9), 1120–1144.

Ott, K. (2003).

Millaiseen maailmaan olemme menossa?

1. Globaalia vastuuta, kestäväää kulutusta?

2. Teknologisia ratkaisuja ja ympäristöliiketoimintaa?

3. Luonnonvarataloutta ekosysteemien ehdoilla?

4. Omavarais-
taloutta ja paikallisia ratkaisuja?

Kansallisia hyvinvoinnin haasteita

- Ikääntyvästä väestöstä huolehtiminen
- Syrjäytymisen ehkäisy
- ”Uusavuttomuus”
- Kansanterveydellisten ongelmien lisääntyminen
- Nuorten fyysisen kunnon heikkeneminen
- Mielensterveysongelmat
- Työelämän vaatimukset ja työkyvyn ylläpito
- Yhteisöllisyyden heikkeneminen
- Elämän merkitysten katoaminen

27.6.2013

Suomi, jonka haluamme 2050 – Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus

Visio: Luonnon kantokyvyn rajoissa hyvinvoiva Suomi

"Vuonna 2050 Suomessa jokainen ihminen on arvokas yhteiskunnan jäsen. Suomi on hyvinvointiyhteiskunta, joka luo perustan ja edellytykset kansalaisten, yhteisöjen ja yritysten kestäväälle toiminnalle. Luonnon kantokykyä ei ylitetä ja luonnonvaroja käytetään kestäväällä tavalla. Suomi edistää rauhaa, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta sekä tarjoaa käytännöllisiä ja kestäviä ratkaisuja maailman ongelmiin."

**1. Yhdenvertaiset
mahdollisuudet
hyvinvointiin**

**2. Osallistuvien
kansalaisten
yhteiskunta**

3. Työtä kestävästi

**4. Hiilineutraali
yhteiskunta**

**5. Luonnonvarojen
kantokyvyn huomioiva
kulutus**

**6. Kestävät
yhdyskunnat ja
paikallisyhteisöt**

**7. Resurssiviisas
talous**

**8. Luontoa
kunnioittava
päätöksenteko**

**Kestävän kehityksen
yhteiskuntasitoumus**

Yhteiset tavoitteet

Yhteiskuntasitoumuksen haasteita koulutukselle

”Kestävä kehitys osaksi kaikkien alojen koulutusta ja elinikäistä oppimista”

Osaaminen edistäminen

- Työllistymisen tukeminen
- Maahanmuuttajien osaamisen hyödyntäminen
- Yrittäjyyden ja innovaatioiden edistäminen
- Työelämän laadun parantaminen
- Energia- ja resurssitehokkuusosaamisen edistäminen
- Biotalous ja uusiutuva energia
- Aineettomat palvelut

Tietoisuus ja asenteet

- Kestävät valinnat
- Aineettomaan kulutukseen perustuva elämäntapa
- Tietoisuus luonnon monimuotoisuuden merkityksestä

Osallisuuden vahvistaminen

- Nuorten yhteiskunnallisen osallistumisen tukeminen
- Kulttuurinen monimuotoisuus ja suvaitsevaisuuden edistäminen

Kestävä kehitys oppilaitoksen toiminnassa

Ekologinen ja taloudellinen kestävyys, esim.

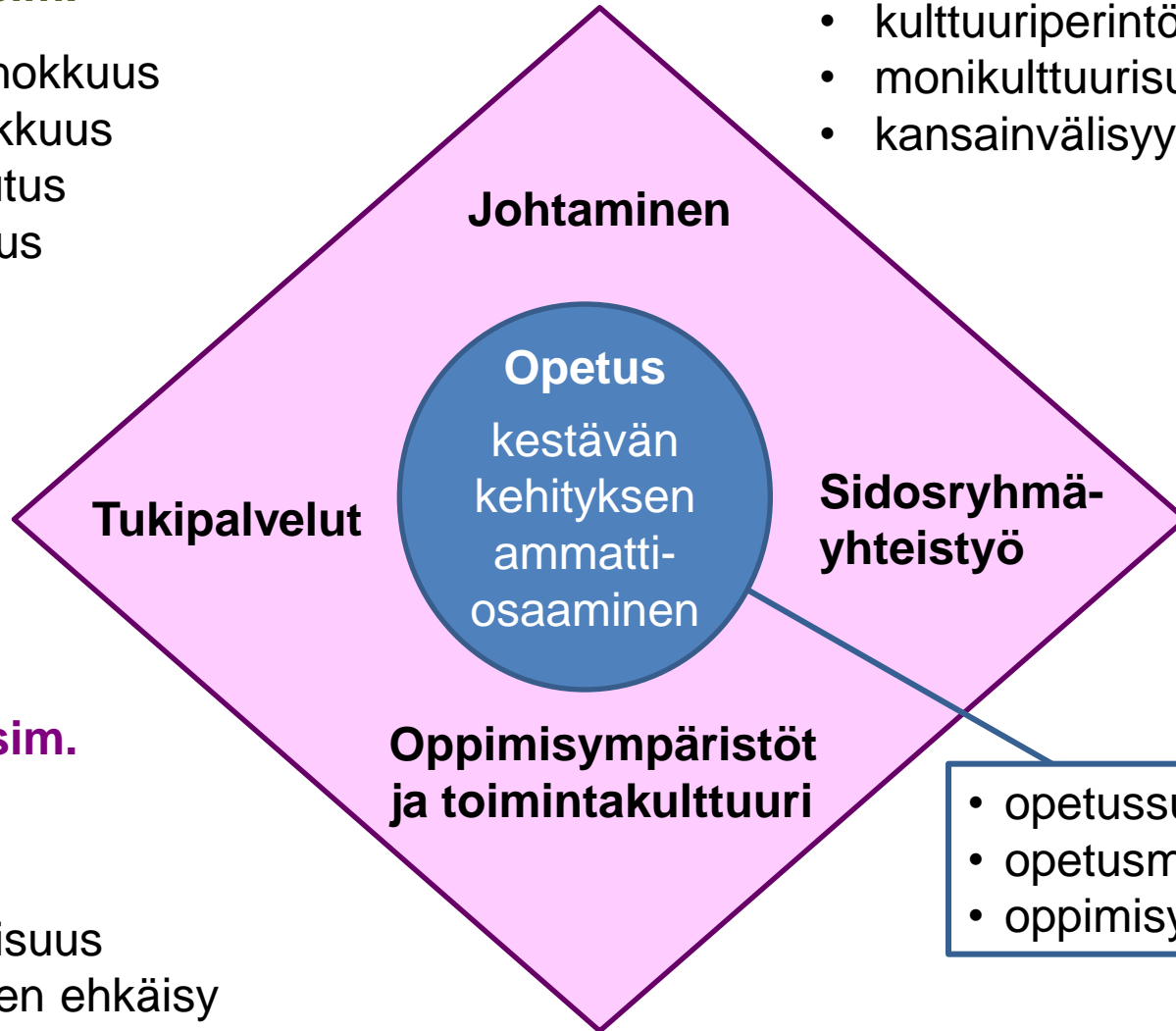
- materiaalitehokkuus
- energiatehokkuus
- kestävä kulutus
- kestävä talous

Kulttuurinen kestävyys, esim.

- kulttuuriperintö
- monikulttuurisuus
- kansainvälisyys

Sosiaalinen kestävyys, esim.

- turvallisuus
- hyvinvointi
- yhdenvertaisuus
- syrjäytymisen ehkäisy
- oppimisen tuki

- opetussuunnitelmat
- opetusmenetelmät
- oppimisympäristöt

Kestävän kehityksen ohjelma kaikkiin kouluihin ja oppilaitoksiin

OPM:n ja Suomen kestävän kehityksen toimikunnan strategiat (2006):

- Kaikilla kouluilla ja oppilaitoksilla on oma kestävän kehityksen toimintaohjelma.
- Vuoteen 2014 mennessä 15 prosentilla oppilaitoksista on ulkoinen tunnus tai sertifikaatti kestävän kehityksen toiminnastaan.

Ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuositus (2008):

- Kestävän kehityksen ohjelma on osa koulutuksen järjestäjän toimintajärjestelmää.

Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifiointi

Hallinta ja
kehittäminen:

OKKA-säätiö

Oppilaitosten kestävä kehityksen kriteerit

- Kehittämisen työkalu
- Sertifikaatin myöntämisen perusta

Yhteistyötahot:

OKM, YM, OAJ, OPH,
Suomen ympäristöopisto
SYKLI, Eco-One, Suomen
Ympäristökasvatuksen
Seura, ammattikorkea-
koulut ja yliopistot

Auditoijaverkosto (65 auditoijaa)

- Ulkoiset auditoinnit
- Käytäntöjen levittäminen
- Sertifioinnin kehittäminen

Tukimateriaali

- Arviointityökalut
- Esimerkit ja taustat
- Palvelu www-sivuilla

Opettajien koulutus

- Keke-ohjelmat
- Itsearviointi ja auditointi
- Yli 1000 opettajaa
2002-2012

59 sertifioitua
oppilaitosta 9/2013

Koulut ja oppilaitokset

- Kestävä kehitys opetukseen ja toimintakulttuuriin
- Henkilöstön ja oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen
- Jatkuva parantaminen

Kestävän kehityksen kriteerien rakenne

- Jatkuvan parantamisen kehä
- Kestävän kehityksen teemat
- Kestävän kehityksen kasvatuksen malli

Suunnittelu

- Arvot
- Lakisääteiset vaatimukset
- Organisaatio ja resurssit
- Kestävän kehityksen ohjelma
- Opetuksen suunnittelu

Toteutus

• Kestävän kehityksen teemat - Teemojen toteuttaminen- Toimintatapojen vakiinnuttaminen- Verkottuminen	• Opetuksen toteutus - Tiedolliset valmiudet- Ajattelun taidot- Toiminnan taidot ja kokemukset- Opetusmenetelmät ja oppimispolku

Seuranta, arviointi ja kehittäminen

- Kestävän kehityksen arviointikäytäntö
- Toiminnan kehittäminen ja raportointi

Kestävän kehityksen teemat

Ekologinen ja taloudellinen kestävyys

- Vastuulliset hankinnat ja kestävä kulutus (myös sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys)
- Jätteen synnyn ehkäisy ja kierrätys
- Energia ja vesi
- Kuljetukset ja liikkuminen
- Koulurakennuksen ja pihaympäristön hoito ja ylläpito
- Ravinto ja terveys (myös sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys)
- Oma teema (ekologinen/taloudellinen kestävyys)

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- Turvallisuus oppilaitoksessa (myös ekologinen kestävyys: kemikaalien ympäristöturvallisuus)
- Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi
- Kiusaamisen ja syrjäytymisen ehkäisy
- Opiskelijahuolto ja muu oppimisen tuki
- Kulttuuriympäristö, tavat ja perinteet
- Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys
- Oma teema (sosiaalinen/kulttuurinen kestävyys)

KEKE-OHJELMA: Oppilaitos valitsee vuosittain taulukosta yhden tai useamman teeman, joihin liittyen se suunnittelee kestävä kehityksen ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet.

SERTIFIOINTI: arviointi **yhteensä viiden teeman** osalta, vähintään kaksi ekologisen ja taloudellisen kestävyiden teemaa ja kaksi sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyiden teemaa, yksi teema voi olla oma teema.

SYKLI

OKKA

Työprosessin hallinta

- Alan tuotteiden ja palveluiden elinkaari
- Materiaalitehokkuus
- Energiatehokkuus
- Työturvallisuus
- Monikulttuurisuus
- Asiakaspalvelu
- Kestävä kehitys liiketoiminnassa

Kestävä kehitys osana ammatillista osaamista (Oppilaitosten kestävän kehityksen kriteerit)

Kuva: MS Office kuvakirjasto

Työn perustana olevan tiedon hallinta

- Vastuullinen yritystoiminta
- Ammattialan kekeperiaatteet ja ohjelmat
- Lainsäädäntö
- Ympäristön, yhteiskunnan ja teknologian muutokset

Työvälineiden, materiaalien ja menetelmien hallinta

- Ympäristö-, terveys-, turvallisuus- ja eettiset näkökohdat
- Vaihtoehtoisten ratkaisujen pohtiminen

Elinikäisen oppimisen taidot

- Kestävän kehityksen merkitys
- Ammattietiikka ja arvot
- Kestävät toimintatavat
- Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot

Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifioinnin www-sivut

- Ohjeita kestävä kehityksen työn organisointiin
- Esimerkkipankki kestävä kehityksen teemojen toteutuksesta
- Koulutusalaakohtaiset opetuksen arvioinnin työkalut
- Kriteereihin pohjautuvat itsearvioinnin kysymyslistat
- Ohjeet sertifikaatin hakemista varten

TULOSSA:

- Työkalut aikuisten näyttötutkintojen arviointiin ja kehittämiseen
- Kestävä kehityksen web-arviointijärjestelmä

www.koulujaymparisto.fi

OKKA-säätiö ja sertifioinnin yhteistyötahot tukevat koulujen ja oppilaitosten kestävä kehityksen työtä valtakunnallisesti neuvonnan, koulutusten ja hankkeiden kautta.

SYKLI

O K K A

Yhteystiedot

Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifiointi

Erkka Laininen

OKKA-säätiö

Rautatieläisenkatu 6 A

00520 Helsinki

erkka.laininen@okka-saatio.com

puh. 050 3729 195

www.koulujaymparisto.fi

OKKA
OPETUS-, KASVATUS-
JA KOULUTUS-
ALOJEN SÄÄTIÖ